

Sygn. akt I ACa 769/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 grudnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Bogusław Dobrowolski
Sędziowie	:	SA Bogusław Suter (spr.) SA Magdalena Pankowicz
Protokolant	:	Małgorzata Sakowicz - Pasko

po rozpoznaniu w dniu 30 grudnia 2015 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **R. W.**

przeciwko (...) **w W. (...) w O.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda i pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie

z dnia 22 maja 2015 r. sygn. akt I C 150/13

I. zmienia zaskarżony wyrok w punktach II i III w ten sposób, że zasądzoną w punkcie II kwotę obniża do 57.558,10 (pięćdziesiąt siedem tysięcy pięćset pięćdziesiąt osiem i 10/100) złotych zaś datę początkową odsetek ustawowych ustala na dzień 16 grudnia 2011 roku;

II. oddala apelację pozwanej w pozostałej części zaś apelację powoda w całości;

III. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 3.950 (trzy tysiące dziewięćset pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu w instancji odwoławczej.

(...)

UZASADNIENIE

Powód R. W. wniósł ostatecznie – po rozszerzeniu powództwa – o zasądzenie na jego rzecz od pozwanej (...) kwoty 172.674,32 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 30 lipca 2009 roku do dnia zapłaty, tytułem odprawy

mieszkaniowej przysługującej powodowi na podstawie art. 23 pkt 1 ppkt b ustawy z dnia 22 czerwca 1995 roku o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2010 roku, Nr 206, poz. 1367 ze zm.).

Podnosił, że decyzją nr (...) z dnia 1 kwietnia 1992 roku przydzielono mu kwaterę w miejscowości S., ale w 2003 roku (...) w Z. anulował decyzję o przydziale, jak i umowę najmu tego lokalu, a wyrokiem z dnia 30 września 2003 roku Sąd Rejonowy w (...) orzekł eksmisję powoda z lokalu w miejscowości S., przyznając mu prawo do lokalu socjalnego i od tego wyroku powód nie posiada żadnych praw do mieszkania, w którym zamieszkiwał do czasu przydziału lokalu zastępczego.

Pozwana Wojskowa Agencja Mieszkaniowa domagała się oddalenia powództwa i zasądzenia na jej rzecz od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Zdaniem pozwanej dochodzone przez powoda roszczenie oceniać należy według zasad zawartych w ustawie o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej obowiązującej w dniu zwalniania powoda ze służby wojskowej, czyli w dniu 30 kwietnia 2009 roku, a na gruncie tej ustawy odprawa wypłacana była na podstawie umowy zawartej z dyrektorem oddziału regionalnego Agencji a osobą uprawnioną. Podnosiła, że na podstawie art. 23 pkt 1 lit. b ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej odprawa mieszkaniowa przysługuje uprawnionemu w przypadku nie wydania decyzji o prawie zamieszkiwania, a tymczasem decyzją przydziału osobnej kwatery stałej nr (...)z dnia 1 kwietnia 1992 roku powodowi przyznano kwaterę uprawniającą go do zamieszkania z uwagi na pełnioną służbę wojskową, ale powód nie uiszczał czynszu i dlatego wyrokiem Sądu Rejonowego w (...) została orzeczona eksmisja powoda z tego lokalu.

Wyrokiem wstępnym z dnia 29 kwietnia 2014 roku Sąd Okręgowy w Olsztynie uznał roszczenie powoda za zasadne za okres od dnia 1 października 2007 roku do dnia 30 kwietnia 2009 roku.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 18 grudnia 2014r. w sprawie IA Ca 626/14 po rozpoznaniu apelacji pozwanej od wymienionego wyroku wstępnego, zmienił go tylko o tyle, że w jego sentencji pomiął słowa: „za okres od dnia 1 października 2007 do dnia 30 kwietnia 2009r.” i oddalił apelację w pozostałej części.

Po wydaniu wyroku przez Sąd Apelacyjny, w toku dalszego postępowania przed Sądem Okręgowym, powód R. W. ograniczył powództwo wnosząc o zasądzenie dochodzonej ostatecznie kwoty 172 674,32 zł z odsetkami od dnia 17 października 2011r. ; wniósł także o zasądzenie kosztów procesu w łącznej kwocie 2000 zł, wskazując, iż są to poniesione przez niego koszty stawiennictwa na rozprawach.

Pozwana Wojskowa Agencja Mieszkaniowa uznała z kolei powództwo do kwoty 57.558,10 zł z odsetkami od dnia wyrokowania przez sąd I instancji, wnosząc o oddalenie powództwa w pozostałej części. Wskazała przy tym, że czynniki istotne do ustalenia wysokości odprawy ustala się na dzień wydania decyzji, stąd wg tej daty czy wg stanu rodzinnego powoda w chwili obecnej, powodowi przysługuje 1 norma mieszkaniowa.

Wyrokiem z dnia 22 maja 2015 roku Sąd Okręgowy w Olsztynie umorzył postępowanie co do żądania zapłaty odsetek od kwoty 172 674,32 złotych za okres od dnia 30 lipca 2009r. do dnia 17 października 2011r.; zasądził od pozwanej (...) w W. na rzecz R. W. kwotę 100 553,23 złotych z odsetkami ustawowymi od dnia 18 października 2011r. do dnia zapłaty; w pozostałej części powództwo oddalił; koszty procesu pomiędzy stronami wzajemnie zniósł; nakazał pobrać od pozwanej (...) w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Olsztynie kwotę (...),00 (cztery tysiące pięćset dwadzieścia osiem) złotych tytułem kosztów sądowych, od których uiszczenia powód został zwolniony oraz wyrokowi nadał rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 57 558,10 złotych.

Z ustaleń Sądu Okręgowego istotnych z punktu widzenia wysokości należnej powodowi odprawy mieszkaniowej wynika, że powód R. W. został powołany do czynnej służby wojskowej w dniu 31.08.1983r., zaś rozkazem Personalnym Nr (...)z dnia 24.03.2009r. został zwolniony z zawodowej służby wojskowej z dniem 30 kwietnia 2009r.

W dacie zwolnienia ze służby powód zamieszkiwał wraz z żoną J. W. i dwiema córkami N. W. i A. W. w lokalu mieszkalnym w S.. W tym czasie córki powoda miały ukończone odpowiednio 21 i 20 lat.

Od dnia 1 maja 2009r. powód nabył uprawnienia do emerytury wojskowej, a okres jego służby wojskowej wyniósł 25 lat i 8 miesięcy.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 29.06.2011r. w sprawie I. 2C 540/11 zostało rozwiązane przez rozwód małżeństwo powoda z J. W. zawarte 26.07.1986r.

W dniu 17.10.2011r. powód wystąpił do (...)w W. o wypłatę odprawy mieszkaniowej. W pierwszej instancji zapadła decyzja odmowna, natomiast Prezes Wojskowej Agencji Mieszkaniowej decyzją z dnia 16.03.2012r. uchylił zaskarżoną decyzję organu I instancji i umorzył postępowanie. Kolejne wnioski powoda w tej sprawie zostały załatwione odmownie.

Decyzją z dnia 17.12.2012r. Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w S., uwzględniając wniosek powoda, orzekł o zmianie jego nazwiska z dotychczas używanego (...) na (...).

W oparciu o powyższy, bezsporny między stronami stan faktyczny, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że żądanie powoda co do zasady jest usprawiedliwione, a kwestię tą przesądził ostatecznie Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 18 grudnia 2014r. w sprawie IA Ca 626/14. Sporem objęta była więc jedynie wysokość należnej powodowi odprawy mieszkaniowej.

Dalej Sąd Okręgowy wskazał, że stosownie do wskazań Sądu Apelacyjnego w Białymstoku zawartych w uzasadnieniu wyroku z dnia 18.12.2014r. powodowi przysługuje odprawa mieszkaniowa na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy z 22 czerwca 1995r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, w brzmieniu obowiązującym w dniu 30 kwietnia 2009r. (Dz. U. z 2005r. Nr 41, poz. 398 ze zm. Dn. 01.04.2009r.). Z dalszych wskazań wynika przy tym, iż ocena wysokości należnej odprawy winna nastąpić na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 22 czerwca 1995r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, w brzmieniu obowiązującym w dniu 30 kwietnia 2009r., z którego wynika, że odprawa mieszkaniowa wynosi 3% wartości przysługującego lokalu mieszkalnego za każdy rok podlegający zaliczeniu do wysługi lat, od której jest uzależniona wysokość dodatku za długoletnią służbę wojskową i nie może być niższa niż 45% oraz wyższa niż 80% wartości przysługującego lokalu mieszkalnego przy czym w przypadku żołnierza zawodowego, zwolnionego z zawodowej służby wojskowej odprawa obliczana jest z uwzględnieniem okresu służby liczonego w pełnych latach, z tym, że każdy rozpoczęty rok przyjmuje się jako rok pełny.

Zdaniem Sądu Okręgowego, z faktu powstania prawa do odprawy mieszkaniowej w dacie zwolnienia ze służby wynika, że również ta data jest podstawą ustalenia okoliczności, od których uzależniona jest wysokość przysługującej powodowi odprawy. Takie przyjęcie, w ocenie Sądu, uzasadnia także treść art. 47 ust. 5 pkt 1 i ust. 6 pkt 1 ustawy (w brzmieniu z 30.04.2009r.), z których wynika, że odprawa mieszkaniowa po uprawomocnieniu się decyzji o wypowiedzeniu stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej jest realizowana, na wniosek żołnierza, m.in. w postaci wypłaty zaliczkowej 50 % należnej kwoty, natomiast pozostałą część odprawy wypłaca się w takim wypadku w terminie trzydziestu dni od dnia zwolnienia z zawodowej służby wojskowej. Wniosek taki w ocenie Sądu jest przy tym uzasadniony w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego (przywołanego również przez Sąd Apelacyjny), z którego wynika, że ekonomiczną funkcją odprawy mieszkaniowej, o której mowa w art. 47 ustawy jest udzielenie pomocy byłemu żołnierzowi w zaspokojeniu jego potrzeb mieszkaniowych po zakończeniu służby wojskowej, jeśli nie może on pozostać w dotychczasowym mieszkaniu. Poza tym odprawa ma łagodzić ekonomiczne skutki konieczności poszukiwania lokalu mieszkalnego poza służbą (vide - wyrok Sądu Najwyższego z dnia 07.10.2011r., II CSK 693/10, LEX nr 1102855). Również z orzecznictwa sądów administracyjnych wynika, że uprawnienie do odprawy mieszkaniowej na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy z 22 czerwca 1995r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, w brzmieniu obowiązującym w dniu 30 kwietnia 2009r., powstaje w dacie zwalniania żołnierza ze służby (vide – wyrok WSA w Warszawie z 05.01.2012r., (...) SA/Wa (...), LEX nr 1109200). Z powyższego zatem, w ocenie Sądu Okręgowego, należy wyciągnąć wniosek, iż wszystkie przesłanki wpływające na wysokość

przysługującej powodowi odprawy oceniane winny być na datę zwolnienia go ze służby tj. 30.04.2009r., w tym odnoszące się do jego stanu rodzinnego w tej dacie.

Zgodnie z art 47 ust. 1 ustawy z 22 czerwca 1995r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (w brzmieniu obowiązującym w dniu 30 kwietnia 2009r.) odprawa mieszkaniowa wynosiła 3% wartości przysługującego lokalu mieszkalnego za każdy rok podlegający zaliczeniu do wysługi lat, od której jest uzależniona wysokość dodatku za długoletnią służbę wojskową i nie może być niższa niż 45% oraz wyższa niż 80% wartości przysługującego lokalu mieszkalnego przy czym w przypadku żołnierza zawodowego, zwolnionego z zawodowej służby wojskowej odprawa obliczana jest z uwzględnieniem okresu służby liczonego w pełnych latach, z tym, że każdy rozpoczęty rok przyjmuje się jako rok pełny.

Z kolei wartość przysługującego lokalu mieszkalnego obliczana była jako iloczyn maksymalnej powierzchni użytkowej podstawowej przypadającej na jedną normę, o której mowa w art. 26 ust. 1, ilości norm należnych żołnierzowi, wskaźnika 1,45 i wartości 1 m² powierzchni użytkowej określonej w pkt 3 tego przepisu, tj. ogłoszonej w formie komunikatu przez(...)raz w roku, nie później niż do końca roku kalendarzowego.

Ze wskazanego art. 26 ust.1 ustawy oraz obowiązującego w tym czasie (tj. 30.04.2009r.) §2 i 3 Rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 9 sierpnia 2004 r. w sprawie norm powierzchni użytkowej podstawowej przysługujących żołnierzom służby stałej (Dz.U. Nr 185, poz. 1913) wynika, że jedna norma powierzchni użytkowej podstawowej przysługującej powodowi tytułu wynosiła 7-10 m². Ponadto przysługiwało mu także po jednej normie na każdego członka rodziny, tj. współmałżonka i wspólnie zamieszkałe dzieci własne, przysposobione oraz przyjęte na wychowanie na podstawie orzeczenia sądu opiekuńczego, jak również dzieci małżonka, do czasu zawarcia przez nie związku małżeńskiego, nie dłużej jednak niż do dnia ukończenia dwudziestu pięciu lat życia, chyba że przed tym dniem stały się niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji i nie zawarły związku małżeńskiego (art. 26 ust. 2 ustawy). Powód w dacie zwolnienia ze służby wojskowej, tj. w dniu 30.04.2009r. pozostawał w związku małżeńskim i wspólnie z nim, oprócz żony, zamieszkiwały także dwie córki, które nie miały na ten moment ukończonego 25 roku życia i nie zawarły jeszcze związków małżeńskich (bezsporne). Stąd powodowi na datę zwolnienia ze służby przysługiwały łącznie 4 normy powierzchni użytkowej, co łącznie daje maksymalną powierzchnię mieszkaniową przysługującą powodowi w wysokości 40 m².

Wartość odtworzeniowa 1m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego w rozumieniu art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 22 czerwca 1995r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2005r. Nr 41, poz. 398 ze zm.) wynosiła w roku 2009 kwotę 2 778,33 zł. Stąd wartość przysługującego powodowi lokalu mieszkalnego wynosiła 161.143,14 zł (10 m² x 4 x 1,45 x 2.778,33 zł). Z kolei 3% tej kwoty to 4834,29 zł. Wskazaną wielkość zgodnie z art. 47 ust 1 ustawy należy pomnożyć przez okres służby powoda liczony w pełnych latach, przy czym każdy rozpoczęty rok przyjmuje się jako rok pełny.

Okres służby powoda, wyniósł 25 lat i 8 miesięcy, stąd iloczyn 3% wartości lokalu mieszkalnego i okresu służby powoda wynosi 125.691,54 zł (4.834,29 zł x 26).

Stosownie do art. 47 ust. 1 ustawy, odprawa mieszkaniowa nie mogła być niższa niż 45% i wyższa niż 80% wartości przysługującego lokalu mieszkalnego, a więc powodowi przysługuje ostatecznie odprawa mieszkaniowa w wysokości 80% wartości przysługującego mu na datę zwolnienia ze służby lokalu mieszkalnego, tj. kwota 100.553,23 zł (80% x 125.691,54 zł).

W tych okolicznościach, Sąd Okręgowy na podstawie art. 355§1 kpc, umorzył postępowanie w zakresie żądania odsetek od ostatecznie żądanej kwoty 172 674,32 zł za okres od dnia 30.07.2009r. do dnia 17.10.2011r., mając na uwadze cofnięcie powództwa przez powoda w tej części.

W dalszej części Sąd Okręgowy uwzględnił powództwo, zasądzając na rzecz powoda kwotę 100.553,23 zł tytułem przysługującej powodowi odprawy mieszkaniowej. O odsetkach od tej kwoty orzekł od dnia następnego po dacie

zgłoszenia pozwanemu żądania wypłaty odprawy przez powoda, stosownie do art. 481§1 i 2 kc, mając przy tym na uwadze również cofnięcie żądania, co do odsetek sprzed tej daty.

W pozostałej części Sąd Okręgowy powództwo oddalił jako zbyt wygórowane. Powód bowiem do obliczenia wysokości należnej mu odprawy (k. 134) przyjął wielkości norm powierzchni oraz współczynników nie z daty zakończenia służby wojskowej, a obowiązujące w chwili obecnej, które są wyższe od obowiązujących w dacie zwolnienia go ze służby, co w sprawie pozbawione było podstawy.

O kosztach procesu pomiędzy stronami Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc, mając na uwadze, iż żądania powoda zostały uwzględnione jedynie częściowo (w 58,23%), a wysokość kosztów procesu poniesionych przez strony była zbliżona.

O kosztach sądowych, od których uiszczenia powód był zwolniony (tj. opłaty od pozwu), Sąd orzekł na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w związku z art. 100 kpc, ustalając wysokość opłaty od wysokości zasądzonych na rzecz powoda roszczenia.

Z kolei, mając na uwadze, iż pozwana uznała powództwo do kwoty 57.558,10 zł, Sąd orzekł na podstawie art. 333§1 pkt 2 kpc o rygorze natychmiastowej wykonalności.

Apelacje od powyższego wyroku złożyły obie strony.

Powód zaskarżył wyrok w punkcie II wnosząc o jego zmianę poprzez zasądzenie w miejsce kwoty 100.533,23 złotych kwoty 125.691,64 złotych. Wyrokowi zarzucił obrazę prawa materialnego tj. art. 23 ust. 1 Ustawy z dnia 22.06.1995r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP w brzmieniu z 30.04.2009r. poprzez błędne zastosowanie i bezzasadne obniżenie należnej powodowi odprawy mieszkaniowej do 80% należnej kwoty, w sytuacji gdy powodowi przysługuje odprawa mieszkaniowa w kwocie 125.691,64 złotych.

Pozwana zaskarżyła wyrok w punkcie II w zakresie w jakim zasądza na rzecz powoda kwotę przekraczającą kwotę uznania tj. 57.558,10 złotych oraz w jakim zasądza odsetki ustawowe od kwoty 100.533,23 złotych od dnia 18 października 2011 roku do dnia zapłaty.

Pozwana zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

- 1) naruszenie prawa materialnego – art.47 ust. 2 ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP w brzmieniu obowiązującym w dacie zwolnienia powoda z zawodowej służby wojskowej poprzez błędną wykładnię i uznanie, że do wypłaty powodowi odprawy mieszkaniowej nie jest niezbędne zawarcie umowy z pozwaną, podczas gdy źródłem zobowiązania pozwanej jest umowa;
- 2) naruszenie prawa materialnego – art.47 ust.1 pkt 4 powołanej wyżej ustawy we wskazanym brzmieniu poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, że ustalenie norm należnych powodowi (o których mowa w art.26 ustawy) powinno nastąpić na dzień zwolnienia powoda z zawodowej służby wojskowej, podczas gdy należy brać pod uwagę okoliczności występujące w dniu zawarcia umowy;
- 3) naruszenie prawa materialnego – art.481§1 kc poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, że powodowi przysługują odsetki ustawowe za okres od 18.10.2011r. do dnia zapłaty, podczas gdy odsetki mogą być zasądzone od dnia wydania wyroku przez Sąd Okręgowy tj. od dnia 22 maja 2015r.

Wskazując na powyższe wnosząca pozwana o zmianę wyroku w zaskarżonej części i oddalenie powództwa w zakresie kwoty 42.995,13 złotych stanowiącej należność główną oraz oddalenie powództwa w zakresie zasądzonych od dnia 18 października 2011 roku odsetek, ewentualnie uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelację pozwanej uznać należy za częściowo zasadną jakkolwiek zarzuty w niej zawarte są w zasadniczej części chybione. Z kolei apelację powoda uznać należy za bezzasadną.

Na wstępie zaznaczyć należy, iż o tym, że roszczenie powoda o wypłatę odprawy mieszkaniowej jest słuszne co do zasady, przesądził Sąd Okręgowy wyrokiem wstępnym z dnia 29 kwietnia 2014 roku zaś apelacja pozwanej od tego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 18 grudnia 2014 roku.

W uzasadnieniu przywołanego wyżej wyroku Sąd Apelacyjny wskazał, że sam sposób realizacji prawa powoda do odprawy mieszkaniowej należy oceniać na gruncie przepisów ustawy z dnia 22 czerwca 1995 roku o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 22 stycznia 2010 roku o zmianie ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 roku, Nr 28, poz. 143), która weszła w życie z dniem 1 lipca 2010 roku, a nie – jak przyjął Sąd Okręgowy - w brzmieniu z chwili zwolnienia powoda z zawodowej służby wojskowej, czyli w dniu 30 kwietnia 2009 roku, obowiązującym do dnia 30 czerwca 2010 roku (vide: k.238 akt – ostatni akapit).

Z art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 roku o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 22 stycznia 2010 roku o zmianie ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw wynika, że sprawa wypłaty odprawy mieszkaniowej podlega załatwieniu w formie decyzji administracyjnej wydanej przez (...). Wobec tego, że (...) decyzją Nr (...) z dnia 16 marca 2012 roku uznał się za niewłaściwy w sprawie wypłaty powodowi odprawy mieszkaniowej, błędnie przyjmując, że w przypadku roszczenia powoda winien mieć zastosowanie art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 roku o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2010 roku, to – jak wskazał Sąd Apelacyjny w postanowieniu z dnia 28 listopada 2013 roku (k. 118 – 120 akt) – stosownie do art. 199⁽⁽¹⁾⁾ k.p.c. powód może dochodzić wypłaty odprawy mieszkaniowej przed sądem powszechnym. Jednocześnie Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 18 grudnia 2014 roku wskazał, że oceny samego prawa powoda do odprawy mieszkaniowej należy dokonać na podstawie przepisów prawa materialnego z chwili zwalniania go z zawodowej służby wojskowej. Dokonując następnie analizy przepisu art.23 ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP w brzmieniu obowiązującym w dacie zwalniania powoda ze służby wojskowej (30.04.2009r.) w nawiązaniu do sytuacji mieszkaniowej powoda z tej samej daty, Sąd Apelacyjny ostatecznie uznał, w ślad za sądem I instancji, że powodowi przysługuje co do zasady odprawa mieszkaniowa.

Podkreślić należy, iż w uzasadnieniu wskazanego wyżej wyroku Sąd Apelacyjny bynajmniej nie przesądził, że ostateczne wyliczenie odprawy mieszkaniowej należnej powodowi winno nastąpić na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 22 czerwca 1995r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, w brzmieniu obowiązującym w dniu 30 kwietnia 2009r., a jedynie wskazał, że **oceny samego prawa powoda do odprawy mieszkaniowej** – o którym stanowi art.23 ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP – należy dokonać na podstawie przepisów prawa materialnego z chwili zwalniania go z zawodowej służby wojskowej (k. 239 – ostatni akapit). Z kolei odwołanie się przez Sąd Apelacyjny do treści przepisu art.47 ust.1 pkt 1 ustawy w brzmieniu obowiązującym w dniu 30 kwietnia 2009 roku (k. 240 odwrót – ostatni akapit) dotyczyło jedynie błędnego określenia zawartego w wyroku wstępnym Sądu Okręgowego, że roszczenie powoda jest zasadne jedynie za okres od dnia 1 października 2007 roku do dnia 30 kwietnia 2009 roku. Zauważyć należy bowiem, że na tle przepisów ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP należy rozróżniać samo prawo do odprawy mieszkaniowej, o którym zasadniczo stanowi art.23 tej ustawy, od wysokości tej odprawy, a to z uwagi na sformułowanie przez ustawodawcę szczegółowych zasad wyliczania wysokości odprawy w art.26 i 47 ustawy, a także z uwagi na brzmienie przepisów przejściowych, przy wprowadzaniu zmian w tej ustawie, z których wynika obowiązek stosowania w określonych sytuacjach przepisów ustawy w znowelizowanym brzmieniu, a nie dotychczasowym - obowiązującym w dacie zwolnienia żołnierza ze służby.

Rzecz Sądu Okręgowego w takim stanie sprawy było więc wyliczenie należnej powodowi odprawy mieszkaniowej w oparciu o mające w tym względzie zastosowanie przepisy ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP. W tej kwestii Sąd Okręgowy nie ustrzegł się błędów, niewłaściwie stosując prawo materialne, a naruszenie prawa materialnego w

systemie apelacji pełnej, sąd odwoławczy - w granicach zaskarżenia - bierze pod uwagę z urzędu nawet przy braku odpowiednio sformułowanych zarzutów apelacji.

Zauważyć należy, że po prawomocnym przesądzeniu wyrokiem wstępnym samej zasady, że powodowi należy się odprawa mieszkaniowa, przed Sądem Okręgowym pozwana uznała powództwo do kwoty 57.558,10 złotych z ustawowymi odsetkami od daty wyrokowania przez sąd I instancji uznając, że do wyliczenia należnej powodowi odprawy mieszkaniowej mają zastosowanie przepisy ustawy w brzmieniu obowiązującym w dacie złożenia przez niego wniosku o wypłatę odprawy mieszkaniowej (17.10.2011r.), przy przyjęciu ilości norm powierzchni użytkowej przysługujących powodowi na tą właśnie datę, a więc jednej normy, bowiem w tej dacie był on rozwiedziony i nie zamieszkiwały z nim jego dzieci.

Z kolei powód prezentował stanowisko, że należy stosować do wyliczenia należnej mu odprawy mieszkaniowej przepisy obowiązujące w dacie zwalniania go ze służby wojskowej, przy przyjęciu ilości norm powierzchni użytkowej przysługujących mu na tą właśnie datę, a więc czterech, bowiem był on wówczas żonaty, i zamieszkiwały z nim jego dwie córki.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, w okolicznościach przedmiotowej sprawy, należało mieć na uwadze treść art.18 ust. 1 ustawy z dnia 22 stycznia 2010 roku o zmianie ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 25 lutego 2010r.). Przepis ten stanowi, że do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy ostatecznymi decyzjami administracyjnymi lub zawarciem umowy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art.1 w brzmieniu dotychczasowym. Wskazana ustawa zmieniała m.in. istotne dla wyliczenia wysokości odprawy mieszkaniowej przepisy art.26 i 47 ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP. Z treści przywołanego przepisu przejściowego wynika, że ustawodawca przyjął zasadę stosowania ustawy nowej za wyjątkiem spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy.

W przedmiotowej sprawie bezspornym było, że powód wystąpił o wypłatę odprawy mieszkaniowej dnia 17 października 2011 roku, a więc w dacie wejścia w życie zmian wprowadzonych ustawą z dnia 22 stycznia 2010 roku o zmianie ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 25 lutego 2010r.), czyli 1 lipca 2010 roku, nie toczyło się żadne postępowanie w sprawie wypłaty mu odprawy mieszkaniowej i tym samym, zdaniem Sądu Apelacyjnego, do wyliczenia wysokości należnej powodowi odprawy mieszkaniowej należało stosować przepisy ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP w brzmieniu nadanym ustawą zmieniającą z dnia 22.01.2010r.

Reasumując, w ocenie Sądu Apelacyjnego sama ocena, czy powodowi przysługuje odprawa mieszkaniowa co do zasady, winna być dokonywana w oparciu o przepisy obowiązujące w dacie zwalniania go ze służby wojskowej, z uwagi na brzmienie przepisu art.23 ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP („...oprawa mieszkaniowa ... przysługuje żołnierzowi ... **zwalnianemu** ...”), o czym przesądziło wyrokiem wstępnym, natomiast wyliczenie jej wysokości winno następować na podstawie przepisów ustawy w brzmieniu obowiązującym w dacie jej faktycznego wyliczenia (data wydania decyzji o wypłacie odprawy) – z uwagi na treść powołanego wyżej przepisu przejściowego (art.18 ust.1) ustawy zmieniającej z dnia 22.01.2010 roku. Zaznaczyć przy tym należy, iż generalnie zmiana ustawy dokonana z dniem 1.07.2010 roku wprowadziła regulację korzystniejszą dla powoda, tak w zakresie normy powierzchni użytkowej z art.26 ust. 1 jak i wskaźnika z art.47 ust. 1 pkt 3..

Zgodnie z treścią art.26 ust. 1 ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP w brzmieniu obowiązującym w dacie złożenia przez powoda wniosku o wypłatę odprawy mieszkaniowej, jak i w dacie, w której winna być wydana decyzja o wypłacie odprawy mieszkaniowej, norma powierzchni użytkowej podstawowej, która przysługuje żołnierzowi z jednego tytułu, wynosiła 8-12 m². W przypadku gospodarstwa jednoosobowego norma wynosiła nie mniej niż 16 m². Z kolei zgodnie z art.47 ust.1 pkt 3 tejże ustawy we wskazanym brzmieniu, wartość przysługującego lokalu mieszkalnego (stanowiąca podstawę do ostatecznego wyliczenia odprawy w oparciu o kryteria wskazane w ust.1 tego przepisu) jest iloczynem maksymalnej powierzchni użytkowej podstawowej przypadającej na jedną normę, o której mowa w art. 26 ust. 1, ilości norm należnych żołnierzowi w dniu wydania decyzji o wypłacie odprawy mieszkaniowej, wskaźnika

1,66, wskaźnika ceny 1 m² powierzchni użytkowej budynku mieszkalnego oddanego do użytkowania w poprzednim kwartale, określanego w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Zaznaczyć należy, iż ustawodawca wyraźnie wskazał, że ilość norm należnych żołnierzowi, o których mowa w art.26 ust.1, jest ustalana na dzień wydawania decyzji, co w okolicznościach przedmiotowej sprawy winno nastąpić najpóźniej w dniu 15 grudnia 2011 roku (co zostanie wykazane poniżej). Z zeznań powoda w charakterze strony złożonych na rozprawie apelacyjnej w dniu 30 grudnia 2015 roku wynika zaś jednoznacznie, że na tą datę był on rozwiedziony i nie zamieszkiwały z nim jego córki, stąd należy mu się jedna norma powierzchni użytkowej podstawowej, czyli stosownie do treści art.26 ust.1 – 16 m². Przemnożenie wskazanej powierzchni przez wskaźnik 1,66 i następnie wartość odtworzeniową 1m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego obowiązującą w 2009 roku, w którym powód został zwolniony ze służby w kwocie 2.778,33 złote (wartość bezsporna między stronami – obie ją stosowały do własnych wyliczeń wysokości odprawy mieszkaniowej) daje kwotę 73.792,44 złote jako wartość przysługującego powodowi lokalu mieszkalnego. Uwzględniając fakt, że stosownie do kryteriów z art.47 ust. 1 ustawy, odprawa mieszkaniowa należna powodowi winna wynieść 78% wartości przysługującego lokalu mieszkalnego (pełne lata wysługi – 26 x 3% = 78%), ostatecznie powodowi należy się odprawa mieszkaniowa w wysokości 57.558,10 złotych.

W tym miejscu zauważyć należy, iż pewne wątpliwości może budzić to, z jakiej daty należało by przyjmować wartość 1m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego dla wyliczenia wartości przysługującego powodowi lokalu mieszkalnego – czy z roku zwolnienia powoda ze służby wojskowej (2.778,33zł – komunikat Prezesa WAM – k.131 akt) czy też według cen z poprzedniego kwartału w stosunku do daty wydania decyzji o przyznaniu odprawy mieszkaniowej (3.988zł – Komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 21.11.2011r.; Dz.Urz.GUS.2011.13.55). W tej mierze orzecznictwo sądów administracyjnych, (po 1.07.2010 roku odprawa mieszkaniowa jest przyznawana w drodze decyzji administracyjnej) jest rozbieżne (vide: wyroki NSA: z dnia 1 sierpnia 2012 r. I OSK 2373/11, lex nr 1264715 i z dnia 21 listopada 2012r., I OSK 694/12, lex nr 1376079). Ostatecznie Sąd Apelacyjny uznał za zasadne przyjąć wartość zgodnie przyjmowaną przez obie strony w ich wyliczeniach i nie kwestionowaną w złożonych apelacjach tj. 2.778,33 złote, obowiązującą w roku zwolnienia powoda ze służby wojskowej czyli 2009, a więc w dacie, w której co do zasady nabył on prawo do odprawy mieszkaniowej.

Przechodząc do problemu, od jakiej ewentualnie daty pozwana pozostaje w opóźnieniu z wypłatą powodowi odprawy mieszkaniowej, Sąd Apelacyjny stanął na stanowisku, że jest to dzień następny po dniu, w którym najpóźniej winna być wydana decyzja o wypłacie odprawy mieszkaniowej. Powód złożył wniosek o wypłatę odprawy w dniu 17 października 2011 roku załączając niezbędnie dokumenty. Przepisy ustawy obowiązujące w roku 2011 nie precyzowały, w jakiej dacie winna być wydana decyzja o wypłacie odprawy mieszkaniowej żołnierzowi zawodowemu, w stosunku do którego wydano ostateczną decyzję o zwolnieniu z czynnej służby wojskowej, określając jedynie, że decyzja jest wydawana na jego wniosek (art.47 ust.2 w zw. z ust.5). W takiej sytuacji należy przyjąć, że dyrektora oddziału regionalnego WAM obowiązywał termin 1 miesiąca stosownie do art.35 kpa. Z kolei zgodnie z §2 Rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 9.06.2010r. w sprawie warunków i trybu wypłaty odprawy mieszkaniowej (Dz. U. z 30.06.2010r.) wypłata odprawy mieszkaniowej winna nastąpić w terminie 7 dni od dnia, w którym decyzja o jej wypłacie stała się ostateczna. Uwzględniając powyższe, decyzja o wypłacie odprawy mieszkaniowej winna być wydana najpóźniej w dniu 17.11.2011r. Następnie należy doliczyć 7 dni na doręczenie decyzji, 14 dni na uprawomocnienie oraz 7 dni na wypłatę co łącznie daje 28 dni. Tak więc ostatecznie wypłata odprawy powodowi winna nastąpić najpóźniej w dniu 15 grudnia 2011 roku, a od dnia 16 grudnia 2011 roku pozwana pozostaje w opóźnieniu i od tej daty należą się powodowi odsetki ustawowe od zasądzonej kwoty tytułem odprawy mieszkaniowej.

Przedstawione wyżej wywody dotyczące prawidłowego zastosowania prawa materialnego w stanie faktycznym przedmiotowej sprawy wskazują jednoznacznie na bezzasadność apelacji powoda. Jak bowiem wyżej wykazano, wbrew jego twierdzeniom, w przedmiotowej sprawie, w zakresie wyliczenia wysokości odprawy mieszkaniowej, winny mieć zastosowanie przepisy ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP w brzmieniu obowiązującym w dacie rozpatrywania jego wniosku o wypłatę odprawy mieszkaniowej, a nie w brzmieniu obowiązującym w dacie zwolnienia go ze służby wojskowej. Co najistotniejsze – ilość norm powierzchni użytkowej należnych powodowi,

uwzględniana przy wyliczeniu wartości przysługującego mu lokalu mieszkalnego – co stanowi następnie podstawę do wyliczenia wysokości odprawy mieszkaniowej – winna być ustalana na dzień wydawania decyzji o wypłacie odprawy mieszkaniowej, a nie na dzień zwolnienia ze służby wojskowej – o czym przesądza jednoznaczne brzmienie art.47 ust. 1 pkt 3 ustawy.

Przechodząc do apelacji pozwanej zauważyć należy, iż w znacznej części jej zarzuty były chybione, w szczególności dotyczące naruszenia prawa materialnego, a to art.47 ust. 1 pkt i ust. 2 ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP w brzmieniu obowiązującym w dacie zwolnienia powoda ze służby wojskowej (30.04.2009r.) z uwagi na fakt, że – jak już wyżej wykazano – w przedmiotowej sprawie do wyliczenia odprawy mieszkaniowej należy stosować przepisy wskazanej ustawy ale w brzmieniu obowiązującym w dacie rozpatrywania wniosku powoda o wypłatę odprawy mieszkaniowej. Częściowo zasadny okazał się jedynie zarzut naruszenia art.481§1 kc. Jak wyżej wykazano, wypłata odprawy mieszkaniowej winna nastąpić najpóźniej w dacie 15 grudnia 2011 roku, a więc dopiero od 16 grudnia 2011 roku pozwana pozostaje w opóźnieniu, a nie jak to błędnie przyjął Sąd Okręgowy, od dnia 18 października 2011 roku. Argumentacja pozwanej dotycząca opóźnienia dopiero od daty wyrokowania przez Sąd Okręgowy nie znajduje uzasadnienia w świetle wyżej przedstawionej wykładni przepisów prawa materialnego w tym względzie, dokonanej przez Sąd Apelacyjny.

Mimo wyżej wykazanej ułomności apelacji pozwanej, ostatecznie w znacznej mierze wywarła ona zamierzony przez pozwaną skutek. Jest tak – jak już wyżej wspomniano - z powodu obowiązującego systemu apelacji pełnej, gdzie sąd odwoławczy w granicach zaskarżenia rozpoznaje sprawę na nowo, stosując prawo materialne. Tak więc nawet przy błędnych zarzutach naruszenia prawa materialnego a nawet ich braku, sąd odwoławczy ma obowiązek z urzędu uwzględnić naruszenie prawa materialnego przez sąd I instancji i orzekając, stosować owe prawo prawidłowo. Konsekwencją powyższego było uwzględnienie apelacji pozwanej w znacznej części, jako zasadnie zarzucającej Sądowi Okręgowemu naruszenie prawa materialnego – co zostało wyżej wykazane.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji na mocy art.386§1 kpc w części reformatoryjnej oraz na mocy art.385 kpc w części oddalającej apelację pozwanej w pozostałej części oraz apelację powoda w całości. Z uwagi na zakres zaskarżenia apelacją pozwanej – nie obejmującego orzeczenia o kosztach procesu – brak było podstaw do ingerowania w orzeczenie Sądu Okręgowego w tej części.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono stosownie do wyniku tego postępowania zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, uznając, że pozwana uległa w swojej apelacji powodowi w minimalnym zakresie co uzasadniało na mocy art.100 zdanie drugie kpc obciążyć powoda całością kosztów postępowania odwoławczego poniesionych przez pozwaną.

(...)